
TOIMINTAKERTOMUS 2001

1. TOIMINTA-AJATUS

Mikkelissä toimiva Karjala-tietokanta on tutkimuslaitos, joka tuottaa ja tarjoaa atk-pohjaista väestötieteellistä lähdeaineistoa yliopistolliseen tieteelliseen tutkimukseen sekä sukututkimukseen. Tutkimusyksikön luomaan ja ylläpitämään Karjala-tietokanta -nimiseen tutkimusrekisteriin on tallennettu ja tallennetaan parhaillaan Mikkelin maakunta-arkistossa säilytettävien luovutetun Karjalan seurakuntien kirkonkirjojen sisältämiä tietoja. Se siis edistää luovutetun Karjalan väestöä koskevan väestötietomateriaalin saamista tutkimusta paremmin palvelevaan käyttöön, auttaa Karjalan väestöä koskevaa tutkimusta sekä tukee ja kehittää arkistohallintoa.

Varsinainen toiminta käynnistyi huhtikuussa 1988, jolloin eri alojen asiantuntijoista koostuva Karjala-tietokantatoimikunta perusti tietokantayksikön, Karjala-tietokannan. Sen tehtäväksi annettiin puolitoista vuotta kestävä koeprojektin aikana selvittää mahdollisuudet luovutetun Karjalan väestöä koskevan atk-pohjaisen tutkimusrekisterin luomiseksi. Koeprojektin päättyessä vuoden 1989 lopussa todettiin, että tietokanta on mahdollista toteuttaa, mutta se vaatii pitkäjänteistä työtä.

Karjala-tietokannan tiedot kootaan Mikkelin maakunta-arkistossa säilytettävistä lakkautettujen seurakuntien kirkonkirjoista. Tällaisia ns. siirtoseurakuntia on noin 70. Vanhin kirkonkirjamateriaali on peräisin 1700-luvulta ja nuorin aineisto vuodelta 1949, sillä siirtoseurakunnat lakkautettiin vuoden 1950 alussa. Työstettävän tutkimusrekisterin tavoitteena on palvella erityyppistä tutkimusta parantamalla ja helpottamalla joskus hyvinkin vaikeaselkoisten kirkonkirjojen käyttömahdollisuuksia.

Karjala-tietokanta on toiminut Mikkelin maakunta-arkistossa joulukuusta 1997 lähtien oltuaan kuusi vuotta tilapäisesti muualla (Suomen Elinkeinoelämän Keskusarkistossa ja Etelä-Savon Energialaitoksella).

2. HALLINTO JA HENKILÖKUNTA

Karjala-tietokantasäätiön perustajayhteisöt

Vuoden 1990 alussa Karjala-tietokannan toimintaedellytysten turvaamiseksi hankkeessa mukana olleet yhteisöt perustivat Karjala-tietokantasäätiön. Säätiön perustamiseen osallistuivat Hiisi-Säätiö, Impiranta-Säätiö, Jaakkima-Säätiö, Joensuun yliopisto, Jyväskylän yliopisto, Kannaksen Osuusliike -Säätiö, Karjalan Liitto ry, Karjalan Säätiö, Kirvu Säätiö, Koivisto-Säätiö, Mikkelin karjalaiset ry, Mikkelin kaupunki, Pyhän-Säätiö, Räisäläisten Säätiö, Sukutietotekniikka ry, Suomen Sukututki-musseura ry, Suur-Savon Sukututkimusyhdistys ry ja Vuoksen Säätiö. Lisäksi Suomen Kulttuuri-rahasto kartutti säätiön peruspääomaa, mutta ei osallistunut yhteisönä itse säätiön perustamiseen.

Karjala-tietokantasäätiön hallitus

Karjala-tietokantasäätiön hallitukseen kuuluivat vuoden 2001 aikana seuraavien sidosryhmien edustajat:

Joensuun yliopisto	Antti Laine
Jyväskylän yliopisto	Ilkka Nummela
Karjalan Liitto ry	Kalevi Hyytiä ja Raimo Jenu
Kirkkohallitus	Erkki Huhta

TOIMINTAKERTOMUS 2001

Kuopion yliopisto Mikkelin kaupunki	Arja Juntunen Kimmo Airas, Jorma Kähkönen (30.9. saak- ka) ja Kalevi Niemi (1.10. alkaen)
Mikkelin maakunta-arkisto	Päivi Repo-Lehikoinen (tammi- ja kesäkuu) Raimo Viikki (helmi-toukokuu) ja Anja Jääskeläinen (1.10. alkaen)
Suomen Sukututkimusseura Mikkelin maistraatti (Väestörekisterikeskus)	Leif Mether Markku Häkkänen

Hallitus kokoontui toimintakertomusvuonna sääntömääräiseen vuosikokoukseen 5.2.2001 ja syyskokoukseen 4.10.2001. Hallituksen puheenjohtajaksi valittiin vuosikokouksessa Antti Laine ja varapuheenjohtajaksi Päivi Repo-Lehikoinen (sijaisena Raimo Viikki helmi-toukokuussa). Syyskokouksessa uudeksi varapuheenjohtajaksi valittiin Anja Jääskeläinen.

Epävirallisesti osa hallituksen jäsenistä kokoontui 14.6.2001, jolloin tietosuojavaltuutettu Reijo Aarnio vieraili Karjala-tietokannassa. Hän selvitti niitä seikkoja, joita tietosuojaviranomaisten mielestä tulisi ottaa huomioon kirkonkirjojen tallentamisessa ja tallenteiden siirrossa Internetiin.

Etätyöprojekti

Karjala-tietokantasäätiön hallinnoima etätyöprojekti aloitti toimintansa elokuussa 1998 työvoimaviranomaisten myöntämän tuen turvin. Kolmen ensimmäisen toimintavuoden aikana projekti työllisti n. 60 tallentajaa – pääosin yhdistelmätuella – siirtämään tietoja kirkonkirjoista atk-tietokantaan. Hyvien tulosten johdosta Etelä-Savon TE-keskus päätti jatkaa projektia vielä kolme vuotta 1.8.2001 alkaen. Projektin vetäjänä on toiminut Jari Ropponen.

Etätyöprojektiä varten on oma ohjausryhmä. Siihen kuuluivat vuonna 2001 Anja Jääskeläinen ja Kimmo Airas tietokantasäätiöstä sekä työvoimahallinnon edustajina erikoissuunnittelija Matti Salmela (Etelä-Savon TE-keskus) ja erikoistyövoimaneuvoja Matti Niemelä (Mikkelin työvoimatoimisto).

Tilintarkastajat

Toimintavuoden 2001 tilintarkastajina toimivat HTM-yhteisö Oy Audiator Yhtiötarkastus Ab (Raimo Vallenius) ja Lauri Kirjavainen sekä varatilintarkastajina HTM Pekka Neuvonen ja Markku Paksu.

Neuvottelukunta

Säätiöllä on neuvottelukunta (18 jäsentä), johon perustajayhteisöt valitsevat edustajansa ja jonka tehtävänä on tukea hallitusta tietokannan kehittämisessä ja ylläpidossa sekä välittää tietoja säätiön ja perustajayhteisöjen välillä. Neuvottelukunta kutsuttiin koolle 15.6.2001, jolloin Mikkelissä alkoivat karjalaiset kesäjuhlat. Kutsu ei kuitenkaan saavuttanut vastakaikua.

Karjala-tietokannan henkilökunta

Vuonna 2001 Karjala-tietokantasäätiön toimihenkilöinä olivat atk-suunnittelija Satu Soivanen, tutkijat Hannu Lähde (1.1. – 31.1.), Taina Väisänen (1.2. – 30.11.) ja Jari Ropponen sekä toimitosihteeri Kirsti Uski. Satu Soivanen vastasi tietokannan ja tallennusohjelmien kehittelystä sekä ylläpidosta, tiedonhakujärjestelmän suunnittelusta ja ohjelmoinnista, mikrotuesta yms. atk-alan

TOIMINTAKERTOMUS 2001

erikoisosaamisesta. Tutkijoista Hannu Lähde ja Taina Väisänen tarkastivat ja normalisoivat tallennustietoja, ohjasivat tarvittaessa Mikkelin maakunta-arkiston tiloissa työskenteleviä tallentajia sekä huolehtivat työajan seurannasta. Etätyöprojektin vetäjä Jari Ropponen vastasi tallentajien rekrytoinnista, alkuopetuksesta, ohjauksesta, valvonnasta ja henkilöstöhallinnosta. Toimistosih-teeri Kirsti Uski tehtäviin kuuluivat etupäässä toimisto- ja talousasiat kuten palkanlaskenta, kir-janpito ja tilitykset työvoimahallinnolle.

Karjala-tietokannan palveluksessa voi olla omilla määrärahoilla tai työvoimaviranomaisten määrärahoilla palkattua tilapäistä henkilöstöä. Vuonna 2001 tilapäinen henkilökunta keskittyi tallennustyöhön. Tilapäiseen tallennushenkilöstöön kuuluivat vuoden 2001 aikana seuraavat henkilöt: Vuonna 2001 aloitti 19 uutta etätyöprojektin tallentajaa (työllistämiselvoite 15 henkilöä). Hei-

TOIMINTAKERTOMUS 2001

dät palkattiin Mikkelin ja eräiden muiden työvoimatoimistojen kautta yhdistelmätuella, jolloin siitä ei aiheutunut palkkakustannuksia tietokantasäätiölle. Työsopimus tehtiin vuodeksi (kolmen kuukauden koeaika). Etätyöprojektin tallentajien työaika oli 5 tuntia päivässä, harjoittelijoilla sekä työkokeilussa olevilla 6 tuntia ja muilla 7 ¼ tuntia.

3. TALOUS

Toiminta rahoitettiin edelliseltä tilikaudelta siirtyneillä varoilla, eri rahastoilta, säätiöiltä ja julkiselta sektorilta saaduilla apu- ja määrärahoilla sekä talletusten korkotuotoilla. Vuoden 2001 valtion tulo- ja menoarviossa Karjala-tietokantasäätiölle osoitettiin 275.000 mk. Mikkelin kaupunki tuki säätiötä 40.000 mk:lla ja eräät karjalaissäätiöt seuraavasti:

- Karjalaisen kulttuurin edistämissäätiö 30.000 mk
- Karjalan Säätiö 20.000 mk
- Kivennapa Säätiö 20.000 mk
- Rauta-Säätiö 20.000 mk
- Hiitola-Säätiö 5.000

Etelä-Savon TE-keskukselta saatiin vuodelle 2001 projektitukea yhteensä 246.239 mk. Sillä katettiin projektin vetäjän palkka kokonaisuudessaan, 50 % toimistosihteerin palkasta sekä 52 % muista, hyväksytyistä etätyöprojektin kuluista. Lisäksi tallentajien palkkaukseen saatiin sekä yhdistelmä- että työllistämistukea Mikkelin ja eräiden muiden työvoimatoimistojen kautta kaikkiaan 1.048.536 mk (n. 95 % yhdistelmätukea).

Karjala-tietokantasäätiön varsinaisen toiminnan bruttotuotto vuonna 2001 oli 44.415 mk. Se koostui hakemistojen ja sukututkimus-CD:n myynnistä. Pääasiassa hakemistojen suurten monistuskulujen vuoksi (jo myytyjen hakemistojen osalta 28.105 mk) nettotuotto kutistui kuitenkin 13.966 mk:aan. Korkotuottoja säätiölle kertyi 14.139 mk.

Tietokannan toiminnan ja ylläpidon kulut vuonna 2001 olivat 1.826.808 mk, sisältäen käyttöomaisuudesta tehdyt poistot 8.315 mk. Tilikauden tulos oli täten 63.263 markkaa alijäämäinen.

Karjala-tietokantasäätiön kirjanpitoon sisältyvän etätyöprojektin tuotot vuonna 2001 olivat 1.267.420 mk ja projektikulut 1.262.127 mk. Ylijäämäksi muodostui 5.293 mk.

4. VARSINAINEN TOIMINTA

Tietojen tallennus - tarkistus - normalisointi

Vuoden 2001 aikana jatkettiin kirkonkirjojen tallentamista painopisteen ollessa yhä selvemmin rippikirjoissa. Lähes jokaisesta tuonnempana lueteltavasta seurakunnasta tallennettiin ainakin yksi rippikirjasidos. Pisimmälle päästiin Jaakkiman ja Kivennavan osalta eli 1830- ja 1860-luvuille. Yleisenä ongelmana oli kuitenkin tallentajien uskalluksen puute. Niin kauan kuin rippikirjat ovat enimmäkseen suomenkielisiä, niiden tallennus on ongelmatonta. Kielen muuttuminen ruotsiksi vie kuitenkin yrittämisenhalun, ja tilalle pitää etsiä helpompia lähteitä.

Historiakirjoista suurin osa on tallennettu vuoteen 1899 saakka. Tallennetun materiaalin järjestyksen yhteydessä paljastui kuitenkin eräitä pieniä seurakuntia ja ajanjaksoja, joita ei ollut aiemmin tallennettu. Niitä annettiin tallennettavaksi uusille työntekijöille.

TOIMINTAKERTOMUS 2001

Uutena lähderyhmänä aloitettiin syksyllä lastenkirjojen tallennus (Antrea, Hiitola, Jaakkima, Johannes, Jääski, Kirvu ja Kivennapa).

Keväällä 1999 alkanutta Salmin ja Mantsinsaaren kreikkalaiskatolisten seurakuntien metrikoiden ja rippikirjojen tallennusta jatkettiin. Salmi-Säätiön avustuksen turvin kesäksi voitiin palkata kokopäiväinen tallentaja, ja hänen ansiostaan kaikki Salmin metrikat saatiin siirrettyä tietokantaan. Myös rippikirjojen tallennus jatkui; niitä tallensi jatkuvasti yksi tai kaksi yhdistelmätuella palkattua henkilöä.

Tallennustulosten kehitys selviää oheisesta asetelmasta.

<i>Vuosi</i>	<i>Tallennettuja sidoksia</i>	<i>Henkilötiedot</i>	<i>Tallennuskuukaudet</i>
1990	17	27 759	14
1991	11	20 908	14
1992	11	20 432	15
1993	11	38 157	25
1994	21	84 211	27
1995	23	61 945	28
1996	63	186 663	101
1997	54	119 522	70
1998	39	93 251	41
1999	155	516 288	158
2000	160	405 766	177
2001	108	345 776	150
Yhteensä	672	1 920 678	810

Kuluneen vuoden aikana tallennettiin siis 345 776 henkilötietuetta. Määrä ei ole niin suuri kuin vuonna 2000, mutta tuloksia arvioitaessa on otettava huomioon tallennettavan materiaalin luonne. Rippikirjat ovat huomattavasti hitaampia tallentaa kuin historiakirjat.

Tietokannan kokonaistietumäärä on kuitenkin suurempi kuin taulukossa, sillä Karjala-tietokanta on saanut käyttöönsä myös Suomen Sukututkimusseuran HisKi-projektin tallennuksia. Kaikkiaan Karjala-tietokantaan oli 31.12.2001 tallennettu **2 259 444 henkilötietuetta**, jotka jakautuvat seuraavasti eri seurakuntien osalle:

TOIMINTAKERTOMUS 2001

Antrea	115 506	Metsäpirtti	3 674
Heinjoki	8 489	Muolaa	68 663
Hiitola	57 003	Pyhäjärvi	1 670
Ilmee	2 242	Rautu	59 342
Impilahti	36 023	Ruskeala	30 250
Jaakkima	164 467	Räisälä	52 632
Johannes	38 830	Sakkola	77 452
Jääski	55 539	Salmi (ort.)	98 636
Kaukola	35 868	Sortavala	87 095
Kirvu	88 806	Sortavala msrk	439 692
Kivennapa	118 224	Sortavala (ort.)	926
Koivisto	68 290	Suursaari	2 957
Kuolemajärvi	39 187	Säkkijärvi	58 076
Kurkijoki	58 753	Uusikirkko	109 170
Käkisalmi	24 236	Valkjärvi	51 837
Käkisalmi	8 127	Viborgs sv.	8 899
mrsrk		församling	
Lavansaari	30 144	Viipuri msrk	106 852
Mantsinsaari	19 805	Viipuri tksrk	32 352
(ort.)			

Pelkkä tallentaminen ei kuitenkaan riitä, vaan tallennustiedot on tarkastettava huolellisesti. Tietokoneavusteiset tarkistusohjelmat auttavat ja nopeuttavat tallennusten tarkistamista, mutta ohjelmat eivät tietenkään ole aukottomia ja täysin luotettavia. Täten tallennetut tiedot on käytävä läpi myös manuaalisesti. Tietokannan tutkijat Hannu Lähde ja Taina Väisänen uurastivat tarkastustyön ja normalisoinnin parissa menestyksekkäästi. Heidän ansiostaan mm. Uudenkirkon ja Kivennavan historiakirjatallenteet vuoteen 1899 tarkastettiin kokonaan. Kaikkiaan he tarkastivat ja normalisoivat (sukunimet, asuinpaikat) vuonna 2001 lähes 200 000 tietuetta.

Tietojen tarkistamisessa ja normalisoinnissa tarvitaan historian tutkimusmetodien tuntemusta, sillä työtä tehdessä on otettava huomioon tulevan tutkimuksen tarpeet, jotta tietokannan tutkimuksellinen hyväksikäyttö olisi mahdollisimman ongelmaton ja luotettava. Tutkimuksen vaatimukset on pidettävä mielessä myös tallennustyön suunnittelussa ja ohjauksessa.

Tietojen hyväksikäyttö

Tietokannan tietojen tehokas hyödyntäminen edellyttää toimivaa hyväksikäyttöjärjestelmää. Karjala-tietokannan hyväksikäyttöjärjestelmästä luotiin jo vuoden 1998 aikana Intranet-versio. Vuonna 2001 järjestelmän kehittämistä jatkettiin ja syksyllä saatiin valmiiksi tiedonhaku-järjestelmän sukututkimusosion demoversio. Aiemminhan oli jo valmistunut väestöhistoriallista tutkimusta palveleva osio. Demoversio kiinnosti suuresti Kuulutko sukuuni - tapahtuman näyttelyvieraita Vantaalla 13.-14.10.2001.

Yhteistyö Suomen Sukututkimusseuran kanssa tiivistyi. Syksyllä toteutetussa tietojen vaihdossa Karjala-tietokanta antoi SSS:n käyttöön yli 860 000 henkilötietuetta luovutetun Karjalan seurakunnista. Seura siirsi vuoden 2002 alussa tiedot HisKi-sivuilleen Internetiin, missä ne saivat innostuneen vastaanoton. Vastaavasti SSS on antanut 31.12.2001 mennessä tietokannalle 303 231 tietuetta tutkimusrekisteriä täydentämään. Lisäksi sukututkimusseura alkoi myydä kirjakaupassaan Karjala-tietokannan julkaisemia hakemistoja.

TOIMINTAKERTOMUS 2001

Toimintavuoden 2001 aikana julkaistiin seuraavat hakemistot:

- Kivennapa** Syntyneet ja kastetut 1729-1799
Syntyneet ja kastetut 1800-1850
Syntyneet ja kastetut A-L 1851-1899
Syntyneet ja kastetut M-Ö 1851-1899
Kuolleet ja haudatut 1729-1799
Kuolleet ja haudatut 1800-1850
Kuolleet ja haudatut 1851-1899
- Käkisalmi** Kuolleet ja haudatut 1691-1860
- Räisälä** Syntyneet ja kastetut 1751-1850
Kuulutetut ja vihityt 1752-1850
Kuolleet ja haudatut 1751-1850
- Uusikirkko** Syntyneet ja kastetut 1725-1799
Syntyneet ja kastetut 1800-1850
Syntyneet ja kastetut A-M 1851-1899
Syntyneet ja kastetut N-Ö 1851-1899
Kuulutetut ja vihityt 1725-1850
Kuolleet ja haudatut 1725-1799
Kuolleet ja haudatut 1800-1850
Kuolleet ja haudatut 1851-1899

Hakemistoja myytiin mm. arkistolaitokselle ja kirjastoille sekä yksityisille sukututkijoille yhteensä 322 kappaletta (joista Suomen Sukututkimusseuran kautta 234 kpl). Hinnat vaihtelivat 80-160 markan välillä. SSS:n myyntipalkkio oli 25% myyntihinnasta.

Muu toiminta

Karjala-tietokannan ensisijainen tehtävä on kirkonkirjatietojen tallentaminen, tallennustyön ohjaus ja tallennettujen tietojen jatkokäsittely. Tietokannan tunnettavuuden ja käytettävyyden edistämiseksi sekä taloudellisen tuen turvaamiseksi ulkopuoliset suhteet ja tiedottaminen ovat kuitenkin tärkeitä.

Vuoden 2001 aikana Karjala-tietokannan toimintaa esiteltiin seuraavissa tilaisuuksissa :

- Seinäjoen sukututkimusmessut 3.3.; Jari Ropponen käytti puheenvuoron
- Suomen sukututkimusseuran sukututkimuspäivät Laukaassa 17.-18.3.
- Imatran sukututkimuspäivä 31.3.
- Karjalaiset kesäjuhlat Mikkelissä 15.-17.6.
- Kuulutko sukuuni-tapahtuma Vantaalla 13.-14.10.; tiedonhakujärjestelmän demo-version esittely

Ajankohtaisten tapahtumien lisäksi tietokanta oli jatkuvasti esillä Internetissä omilla kotisivuillaan. Nettisivuja päivitettiin säännöllisesti ja niiden avulla tiedotettiin mm. Karjala-tietokannan toiminnasta, uusista hakemistoista jne. Julkisuuden kannalta myös vuonna 1999 julkaistulla sukututkimusmultimedialla oli edelleen oma merkityksensä. Vuonna 2001 sitä myytiin 50 kpl.

TOIMINTAKERTOMUS 2001

Etätöprojekti herätti edelleen myönteistä huomioita lähialueiden sanomalehdissä. Lokakuussa mikkeliäinen Länsi-Savo julkaisi Karjala-tietokannasta näyttävän artikkelin otsikolla 'Karjala-tietokantaa tallennetaan etätöinä'. Yhteistyö ns. työllistymisen palvelukeskusten kanssa tallentajien palkkaamiseksi synnytti myös monia artikkeleita. Asiasta uutisoivat marraskuussa Länsi-Savo, Pieksämäen Lehti ja kuopiolainen Savon Sanomat.

Monipuolisen aktiivisuuden myötä Karjala-tietokannan tunnettavuus lisääntyi huomattavasti ja tietokantaan tuli usein tiedusteluja ja kyselyjä etenkin työpaikan tai harjoittelupaikan saantimahdollisuuksista. Viimeksi mainittu johtui suureksi osaksi onnistuneesta etätöprojektistä.

Myös sukututkimuksen harrastajien parissa tietokannan arvostus kasvoi edelleen, koska aiheeseen liittyviin puheluihin, sähköpostiviesteihin yms. jouduttiin vastaamaan päivittäin. Sen sijaan esimerkiksi opiskelijat eivät – etsiessään aiheita opinnäytetöihinsä – ottaneet yhteyttä.